

Osiedle Przyjaźń i Klub Karuzela jako Bemowskie Centrum Lokalne

Podczas 2. otwartego spotkania roboczego dotyczącego Warszawskich Centrów Lokalnych, 4 marca br. w Muzeum Warszawskiej Pragi, przedstawicielka Inicjatywy Osiedle Przyjaźń zaprezentowała Klub Karuzela na Osiedlu Przyjaźń jako idealne miejsce na rozwój Bemowskiego Centrum Lokalnego. Z uwagi na ograniczony czas prezentacji nie udało się przedstawić szerszego kontekst funkcjonowania Karuzeli, którym *de facto* jest cały obszar Osiedla Przyjaźń. Dlatego też zdecydowaliśmy się na przygotowanie tego oto materiału prezentującego bardziej szczegółowe uwarunkowania, które naszym zdaniem predestynują Osiedle Przyjaźń oraz Klub Karuzela do stania się modelowym Warszawskim Centrum Lokalnym.

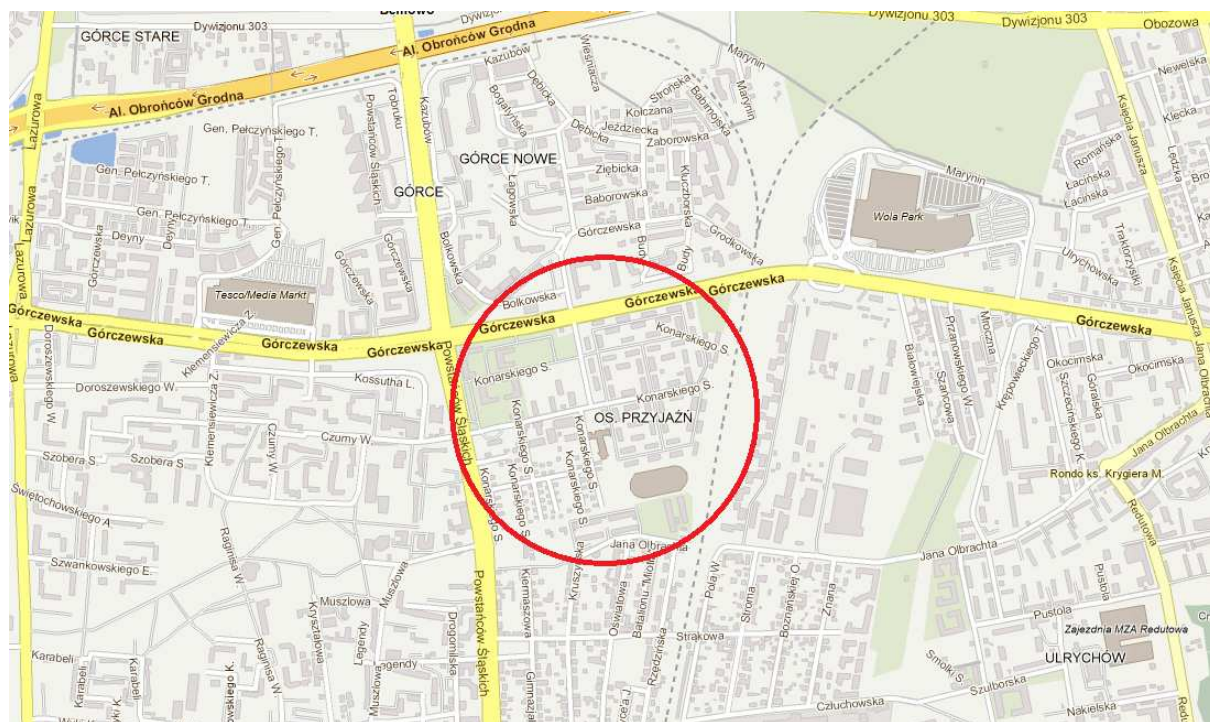
Materiał pokazuje, w jaki sposób Osiedle Przyjaźń i Klub Karuzela wpisują się w definicję Centrum Lokalnego, wypracowaną w ramach projektu. Dodatkowo pokusiliśmy się o dokonanie wstępnej analizy SWOT

Według definicji wypracowanej przez panel ekspercki w ramach projektu Warszawskie Centra Lokalne, dobrze funkcjonujące **CENTRA LOKALNE**¹:

- **łączą ludzi, budują lokalną wspólnotę**

Osiedle Przyjaźń to przestrzeń łącząca nieprzerwanie od prawie 60 lat mieszkańców stałych – pracowników i wykładowców wyższych uczelni oraz studentów, którzy wymieniają się co kilka lat. Nie można zapomnieć o mieszkańcach otaczających Osiedle blokowisk, którzy traktują „Przyjaźń” jako miejsce rekreacji, odpoczynku, świetne do uprawiania sportu. Na Osiedlu działają dwa stowarzyszenia mieszkańców, Klub Mam, Bemowski Klub Książki i kilka innych, głównie nieformalnych inicjatyw.

- **są powszechnie dostępne i wielofunkcyjne (z możliwością wymienności funkcji w zależności np. od pory dnia)**

1

[cechy CL wskazane przez uczestniczących w panelu ekspertów : Sekretarza Miasta St. Warszawy Marcina Wojdata, prof. Krzysztofa Domaradzkiego, Joannę Erbel i prof. Sławomira Gzella / moderatorką spotkania była Anna Cybulkoj]

<https://www.facebook.com/notes/warszawskie-centra-lokalne/centra-lokalne-definicja-podsumowuj%C4%85ca-panel-ekspertki-25022015/360644240794193>

Osiedle Przyjaźń znajduje się w samym centrum południowej części Bemowa, tuż przy ratuszu dzielnicy, na skrzyżowaniu dwóch głównych ulic – Górczewskiej oraz Powstańców Śląskich. Jednocześnie mieści się przy granicy Bemowa z Wolą, dzięki czemu jest odwiedzane także przez wielu mieszkańców Woli. **Łatwo się tu dostać** zarówno komunikacją miejską (autobusy, tramwaje, a w niedalekiej przyszłości kolej obwodowa oraz metro), jak i rowerem (ścieżki rowerowe wzdłuż Górczewskiej i planowane w najbliższym czasie ścieżki wzdłuż Powstańców Śląskich), samochodem czy choćby pieszo.

Osiedle jest **wielofunkcyjne** – łączy w sobie walory zielonego, interesującego turystycznie zakątka (rekreacja), z infrastrukturą sportową (boisko do gry w piłkę nożną, boisko do gry w koszykówkę, bieżnia, kort tenisowy, domek sportowy – budynek, w którym odbywają się treningi np. sportów walki; przyrządy do street workoutu), instytucjami kultury (Biblioteka Publiczna usytuowana w centrum Osiedla, do niedawna oddział Bemowskiego Centrum Kultury w Klubie Karuzela) lub też budynkami do pełnienia owych funkcji stworzonymi (Klub Karuzela, Kino Dar – obecnie centrum zabaw dla dzieci Kolorado). W budynkach zlokalizowanych z pobliżu Klubu Karuzela znaleźli swoje miejsce lokalni usługodawcy (biuro podróży Sirocco, drukarnia, magiel, sklep spożywczy, lokalne bistro, gabinet weterynaryjny itp.), jak również Warsztat Terapii Zajęciowej czy też świetlica Klubu Mam. W samej Karuzeli znajdują się pomieszczenia wykorzystywane obecnie przez przedsiębiorców. Co ważne, przed Karuzelą odbywa się weekendowy Karuzelowy Ryneček – targowisko regionalnych produktów (spożywczych, rękodzieła etc.).

- **dają poczucie bezpieczeństwa swoim użytkownikom**

60 lat funkcjonowania Osiedla utrwaliło jego pozycję jako **stałego, nieodłącznego elementu Bemowa**. Usytuowane pośród blokowisk „Przyjaźń” odbierane jest przez swoich użytkowników jako „miejsce pokazowe” – fragment dzielnicy, który warto pokazać gościom z daleka, zakątek, którym można się pochwalić. Nie bez znaczenia jest fakt, że choć wokół Osiedla na przestrzeni ostatnich kilkadziesiąt lat zmieniło się praktycznie wszystko – wyrosły wspomniane blokowiska, zagęściła się sieć dróg, zwielokrotniła liczba okolicznych mieszkańców – to ono pozostaje niezmiennione,

poza oczywistymi oznakami upływu czasu i pogarszającego się stanu technicznego budynków. Osiedle jako element stały lokalnego krajobrazu jest potrzebne bemowianom jako punkt odniesienia. Stało się po prostu trwale zakorzenione w świadomości lokalnej społeczności.

- **to miejsca z ofertą/programem dla różnych grup wiekowych i społecznych**

Mieszkańcy Osiedla oraz użytkownicy z zewnątrz reprezentują wszystkie grupy wiekowe, jak również wywodzą się z różnych grup społecznych.

Wśród stałych mieszkańców dominują wielopokoleniowe rodziny, których najstarsi członkowie pamiętają nawet czasy wyjazdu ostatnich Rosjan, czyli połowę lat 50. XX wieku. Studenci to oczywiście osoby w wieku od 18 do 30 lat. Oferta aktywności dla wszystkich tych grup jest już bogata – składają się na nią m.in. zajęcia w ramach Akademii Bemowskiego Seniora, Bemowskiego Klubu Gospodyń (działającego we współpracy z Halą Wola – pobliskim domem towarowym funkcjonującym nieprzerwanie od kilkudziesięciu), Klubu Mam.

Osiedle to miejsce, gdzie bardzo różnorodne grupy koegzystują w harmonii od wielu lat. Pracownicy naukowcy od 60 lat mieszkają obok pracowników administracji i fizycznych oraz studentów. Studenci funkcjonują na co dzień obok rodzin wielopokoleniowych.

- **to miejsca mające przyjemną, ładną formę**

Osiedle „Przyjaźń” posiada urokliwą drewnianą zabudowę, przeplataną bujną zielenią. Osiedle znajduje się również na szlaku architektury drewnianej Warszawy.

Klub „Karuzela”

Budynek stołówki – obecnie wynajmowany przez drobnych usługodawców
fot. <http://photo.bikestats.eu/zdjecie/149277/rosyjska-architektura-na-osiedlu-przyjazn>

Budynek kina „Dar” – obecnie Sala Zabaw dla Dzieci Kolorado

Fot. <http://fotoforum.gazeta.pl/72,2,746,38557988,38858521.html>

Domki jednorodzinne

Fot. <http://www.osiedleprzyjazn.pl/atrakcje.html>

Fot. <http://www.osiedleprzyjazn.pl/atrakcje.html>

Domki wielorodzinne

Fot. <http://warszawa78.blox.pl/2008/03/wpis.html>

■ **zakładają otwartość na eksperyment i nowe rozwiązania**

Od samego początku swego funkcjonowania Osiedle było swego rodzaju eksperymentem – najpierw jako swoiste samowystarczalne miasteczko dla budowniczych Pałacu Kultury, potem jako równie samowystarczalne miasteczko studenckie. W ostatnich latach ta otwartość na nowości i innowacyjne działania skupiła się przede wszystkim w Klubie Karuzela. Mieszkańcy i sympatycy, wspieranie przez Bemowskie Centrum Kultury, uczynili z Klubu swoiste lokalne centrum – działalność w Karuzeli inicjował m.in. Bemowski Klub Gospodyń, Pracownia Podróży czy program Laboratorium Osiedla Przyjaźń, w ramach którego zostanie zrealizowanych 6 inicjatyw na rzecz Osiedla.

ANALIZA SWOT – Osiedle Przyjaźń jako Bemowskie Centrum Lokalne

Mocne strony:

- Osiedle Przyjaźń to obszar o **unikalnych walorach historycznych** – wyjątkowy obiekt na mapie historii najnowszej Warszawy
- długa i bogata **tradycja działalności kulturalnej** na Osiedlu (kultura, rozrywka – Klub Karuzela, Biblioteka Publiczna, kino Dar – dziś centrum zabaw dla dzieci Colorado, imprezy studenckie Jelonkalia/ Apsurdalia)
- podupadająca miejscami, ale bogata **infrastruktura sportowa** (kort tenisowy, boisko, domek sportowy, boisko do kosza przy akademikach, boisko do koszykówki na stadionie, bemowski bieg Przyjaźni, street work out)
- **działalność usługowo-handlowa na Osiedlu**: obecnie w budynku byłej stołówki znajduje się wiele pomieszczeń wynajmowanych przez różnych usługodawców (m.in. biuro podróży), w pobliżu znajduje się swoiste centrum usługowo-handlowe Osiedla
- **tradycja i potencjał integracyjny Osiedla**: od początku funkcjonowania Osiedle było domem wielu narodowości, obecnie na Osiedlu funkcjonuje także miejsce sprzyjające integracji osób z niepełnosprawnościami – Warsztat Terapii Zajęciowej

- **rozpoznawalność ponadlokalna:** na Osiedlu występowało wielu znanych artystów, w czasach studenckich zamieszkiwało wiele znanych osób, m.in. Leszek Balcerowicz - ekonomista, prof. Jerzy Bralczyk – językoznawca, Krzysztof Tyniec - aktor. <http://www.osiedleprzyjazn.pl/historia.html>

Słabe strony:

- **stan techniczny budynków:** W związku z degradacją m.in. budynku Klubu Karuzela mieszkanki Osiedla złożyły projekt jego rewitalizacji do Budżetu Partycypacyjnego na 2016 rok:

<https://app.twojbudzet.um.warszawa.pl/taskPropose/4235>

- **zanika naturalne centrum osiedla w Klubie Karuzela,** której potencjał w związku ze statusem prawnym oraz złym stanem technicznym nie może być w pełni wykorzystany

Szanse:

- **świetna komunikacja** zarówno z innymi częściami dzielnicy, jak i z całą Warszawą, bliskość metra (w pobliżu planowane są stacje II linii metra)

- **integracyjność** – tradycja harmonijnego współistnienia i współdziałania różnych narodowości, różnorodność społeczna, miejsce działań integracyjnych na rzecz osób z niepełnosprawnościami

- **dalszy rozwój usług,** idealne miejsca dla kooperatyw, spółdzielni, podmiotów ekonomii społecznej (wynajęcie lokali na preferencyjnych warunkach)

- **współpraca międzysektorowa** – zacieśnienie współpracy między lokalną społecznością, lokalnymi NGO i aktywistami (Inicjatywa Osiedle Przyjaźń, Grupa Odkrywkowa Osiedla Przyjaźń, Stowarzyszenie Mieszkańców Osiedla Przyjaźń, Stowarzyszenie Mieszkańców Osiedla Profesorskiego), tutejszym biznesem (m.in. drukarnia, sklepy, centrum zabaw dla dzieci Colorado, weterynarz, magiel w starej łaźni) i instytucjami działającymi w przestrzeni Osiedla (m.in. Biblioteka Publiczna Dzielnicy Bemowo, Bemowskie Centrum Kultury, Akademia Pedagogiki Społecznej)

- **większe wykorzystanie aktywności oraz aktywizacja lokalnej społeczności:** np. na Osiedlu mieszka sporo osób, które zajmują się rękodziełem, różną twórczością

- **forma własności** – Osiedle jest własnością skarbu państwa, administruje nim bezpośrednio warszawskie Biuro Gospodarowania Nieruchomościami, a dzierżawcą

do 2018 r. jest Akademia Pedagogiki Specjalnej. Dodatkowo, do niektórych działek na Osiedlu istnieją roszczenia spadkobierców poprzednich właścicieli. Mieszkańcy oczekują, że miasto zaangażuje się w tworzenie długofalowej strategii dla Osiedla.

- **na Bemowie brakuje podobnego miejsca**, skupiającego w sobie tyle cech centrum lokalnego. Wokół powstają jedynie lokale mieszkaniowe i wielkie centra handlowe

Zagrożenia:

- **dalsza degradacja architektury** – pogarszający się stan techniczny budynków, które nie są należycie remontowane

- **forma własności:** brak uregulowanego statusu prawnego, mieszkańcy nie wiedzą, czy i jak wygląda ich przyszłość na Osiedlu

- **bliskość planowanych stacji metra:** naciski ze strony deweloperów, aby zburzyć stare drewniane budynki i działki pod nimi przeznaczyć na nowa zabudowę wielorodzinną, czyli kolejne blokowisko